

دردنجی جلد

نمبره ثانی - مافوہ اول ۱۹۲۵

صافی : ۵

دارالفنون

ادبیات فارسی و عربی و منطق و فلسفہ

فلسفہ ، اجتماعیات ، تاریخ ، جغرافیا ، ادبیات

ایک آبدہ بر نشر اول نور

مندرجات

علی حیدر

ازمیری اسماعیل حق

نجیب عاصم

محمد شرف الدین

محمد امین

نباہت حامد

ذکا تدقیق لری

ایک تورك فیلسوف

علم لسان

متنبی

فرہ دریق نیچہ وبر معرفت نظریہ سی

دہموقراسی و معشری وجدان

استانبول — مطبعہ عامرہ

۱۹۲۶

کچن نسخه دن مابعد

بوشهرک والیسی (ابو العشائر حسین) واسطه سیله (سیف الدوله) یه تقدیم اولنان
(متنی) شعرلرینک ثلثی کنندیسی حقنده نظم ایتمش اولدیغی بو پادشاهه ایلك دفعه بو چادر
ایچنده نسیبلرینک اک کوزلنی محتوی اولان [۱] یعنی ایتدالرنده «طور ای سوکیلیم! برنجی
باقیشکله روحی آلدیغک ایچون ایکنجی برنظر ایله آنی بکا ویر . . . انسانه تلف ایتدیکی
شیئی ضمان لازم کلزمی ؟ دوه اوزرنده سن برچیچکسک که ، اکامک محفه کدر . الله بزی
سنکله تحیت ایتسین» [۲]

[۱] العمدة فی صناعة الشعر ونقده ج ۲ ، ص ۹۶

[۲] قفی تغرم الاولی من اللحظ مهجتي بثانية والمتلف الشيء غارمه

سقاك وحيانا بك الله انما على العیس نور والحدور کائمه

متنبک بوراده سوکیلیسنی چیچکه تشبیه ایدوب آنکله جناب حقک کنندیسنی تحیت ایتسنی تمیزی
ناسک یکدیگرینه چیچک تقدیمیه تحیت ایتلرینه اشارتدر .

(ابن الاثیر) (۳۶۶) ده (رکن الدوله) نک وفاتیه اوغلی (عصت الدوله) نک جالس سریر حکمرانی
اولسنی یازدیغی صیره ده « قوماندانلر و برادرلری کنندیسنی عادتلی وجه اوزره ریحان ایله تبریک
و تهنه ایتدیلر . . . » دیور . ج ۸ ، ص ۲۶۵
بو قصیده نک نسیبنده کی اییاتدن :

بلیت بلی الاطلال ان لم اقف بها وقوف شحیح ضاع فی الترب خاتمه

« اکر آثار مندرسه دیار اوزرنده ؛ یوزیکنی طوپراقلر ایچنده ضایع ایتمش اولان بمخیل بر
« کیمسه نک وقوفی کبی توقف ایتیه جک اولورسه م او آثار کبی بنده مندرس و خراب ویباب اولیم . . . »
مألنده کی بیتده بمخیلک ضایع ایتمش اولدیغی یوزیکه بیوک براهیت ویرمسیله (ابوبکر الخوارزمی) نک
دیدیکی کبی صرف کنندی بخلنه ترجمان اولمقده ایه ده مفتونلرندن شاعر شهر (ابو العلاء) بونده
براهیت بولمغه چالیشهرق بمخیلک ضایع ایتمش اولدیغی یوزوک ایچون قرق کون توقف ایده جکنی
کشف ایتشدر . چونکه سلیمان علیه السلام مهرینی ضیاعه اوغراتدیغی وقت قرق کون تحریاتده
بولمش ایش . یالکز بو نبی ذیشانک بمخیل اولدیغی قبول ایتدیرمک قالیورکه (ابو العلاء) بونک
ایچونده [وهبلی ملکاً لا ینبغی لاحد من بعدی - وبکا برملک باغشله که بندن صکره هیچ برکیمسه
آکا نائل اوله مسین سورة ص] صورتیه بو نبی محترمک تمیزیسی ایلرو سورهرک کنندیسنک نائل اولمش
اولدیغی ملک وسلطنته عباد اللهدن هیچ برنک نائل اولماسنی ایستمش اولسنی بخلنه دلیل عدایدیور .
(العمدة) صاحبی ده (تشبیه) بمخنده (جرجانی) نک (متنی) یی قورنارمق ایچون (تشبیه
وتمثیلک صورت وصف اعتباریه اولدیغی کبی حال و طرز وطریق اعتباریه ده اولدیغی سویلیهرک
متنبینک بوراده کی تشبیهی حال و طرز وطریق اعتباریه اولوب مقصد بین الناس متعارف اولان وقوفک
خارجنده بروقوفدر . . .) دیمش اولدیغی ایراد ایدر العمدة ج ۱ ، ص ۲۰۱ - ۲۰۲

مألنده کی بیتلری احتوا ایدن اوزون و کوزهل برقصیده سیله مدیحه خوان اولمش ایدی.
بو کوزهل نسپیدن صکره :

« ضایع ایتدیکم شبابتک آب وتابندن شو [فازه - ایکی دیرکلی چادر] ایچنده »
« لمعان ایتمکده اولان سحابه نك شیمدی ابدال ایده جکی یا غمور دها چوق آب وتابه »
« مالکدر. بوفازده کی باغچه حضارتی سحابه لردن آلامشدر و آغاچلرنده کی کوکرجینلر »
« سس ویرمنز. بوراده حیوانات بریه یی یکدیگر لرینه هجوم ایتمش اولدقلری حالدده مصالح »
« ومسالم کوریرسک! . . . روز کاردن فازه نك ایتکلرنده موجهلر حصوله کلدیکی زمان »
« بر آو میدان کی اوزرلرنده کی آتلیر قوشلار وارسلانلر کییکلر اوزرینه هجوم ایدر. »
« باشنده کی تاجیه رومک - روم پادشاهنک - صورتی؛ صاریغندن بشقه تاجی اولمیان سیدک »
« اوکنده ذات اظهار ایدیور . . . » [۱] دییه سیف الدوله یی و بو چادری توصیف
تصویر ایدر .

۱۹ - منبئی سیف الدوله نك شاعری : (متنبی) ؛ یوقاریده (خصوصیت اخلاقیه سی)
بجشنده سویلادیکنز شرائط تحتنده آرتق (سیف الدوله) نك شاعری اولمش ایدی .
بو تاریخدن صکره بو حکمدار حقنده کی پارلاق اشعاری باشلار . ناصل باشلاماسین که
ادبا و شعرانک جازه سنه مخصوص اولمق اوزره بهری اون مثقال وزنده بر طرفنده
رسمنی دیکر طرفنده اسمنی محتوی اوله رق بو پادشاهک ضرب ایتدیرمش اولدیغی
(دنا یرصلا ت) ه کمال مبدولیتله نائل اولدیغی کی بالذات پادشاه باشده اولمق اوزره عموجه
زاده سی شاعر شهر (ابوفراس) و سائر ادبا و شعرانک نظر تنقیدی آلتنده
بولیندور ایدی . (سیف الدوله) نك فی الحقیقه مدح و ستایشه لایق بر پادشاه اولدیغی ده
علاوه ایتک لازمدر .

بو پادشاهک غزوات و مظفریات قسیده لری ایله صحیفه عالمه تثبیت ایدن (متنبی) مجالس
خصوصیه سننده وقوع بولان حالات و حرکاتی ده ارتجالاً تصویر و توصیف ایدیور وعائله

واحسن من ماء الشبیه کله	حیا بارق فی فازه انا شائمه
علیها ریاض لم تحکها سحابه	واغصان دوح لم تغن حمامه
تری حیوان البر مصطلحابه	یحارب ضد ضده ویسالمه
اذا حرکته الريح ماج کانه	تحول مذاکیه وتدأی خراغه
وفی صورة الرومی ذی الناج ذله	لاباج لایجان الاعمامه

حکمداریدن وفات وقوع بولدقچه ماتم طوتمق ایچون کوزهل مرثیهلر سویلیور ایدی.
[سیفالدوله نك اوغلی ، عموچه زاده سی ، کوچوک و بیوک همشیره لری حقنده کی
مرثیه لری کی]

(سری الرفاء) (ببغا) (واو آء [۱]) کی بو حکمدارک سراینده بولنوب (متنبی) نك
ورودنده قدر و اهمیتلری سقوط ایتیش اولان شاعرلر کندیسنی فوق العاده استرقاب
ایتمکده اولدقلری حالده غلبه ایده میورلر ایدی. حتی بونلرک اک مقتدری اولوب (متنبی) دن
صکره ایکنجی عد اولنان [ابوالعباس احمد بن محمد النامی — ۳۹۹ ده وفات ایتشدر .]
(متنبی) نك ایلک سنه ورودنده (سیفالدوله) نك والده سی حقنده سویلش اولدیغی
مرثیه ده کی بدایع مشهوره سندن اولان :

« دهرینی او قدر مصائب و فجائعه آماج ایتدی که قلبمده سهام فجاجع اصابت ایتماش
بر نقطه قالمادیغندن قلبم سهامدن بر غلاف ایچنه کیرمشدر. بناءً علمه آرتق بکا او قمر اصابت
ایتدکجه قلبمه دکمه رک یکدیگری اوزرنده قیرلمقده در ... [۲] » مألنده اولان ایکی بیتنه
غبطه ایتیش اولدیغی صاقلایه میهرق مغلوبیتنی اظهار ایتیش ایدی .

فی الحقیقه بو مرثیه سراپا لطیف اولوب غرر مرثییدن معدود اولدیغی کی صوکنده کی
(سیفالدوله) یه خطاباً :

« سنک ، ناسدن بری اولدیغک حالده آنلرک جمله سنه فائقیتک جای تعجب دکدر ...
» چونکه مسک ؛ غزالک دمندن بر جزؤ اولدیغی حالده غزالک بتون وجودینه
فاشدر ... [۳] »

مألنده کی ییتی (ابن الاثیر) (متنبی) نك ابداعیاتندن اولمق اوزره قید ایتمکده در [۴]

[۱] (له نین غرادی) دارالفنون فی عرب ادبیاتی مدرسی (قراچقوفسکی) طرفندن بونک دیوانی
اخیراً (۱۹۱۴) ده (پترسبورغ) ده غایت نفیس صورتده طبع ایدلمشدر .

[۲] رمانی الدهر بالارزاء حتی فؤادی فی غشاء من بنال

فصرت اذا اصابتنی سهام تکسرت النصال علی النصال

[۳] فان تفق الانام وانت منهم فان المسک بعض دم الغزال

[۴] المثل السائر ص ۱۹۶ . بو بیتک اوست طرفنده کی :

رأیتک فی الذین اری ملوکاً کانک مستقیم فی محال

« کورمکده اولدیغم ملوک آره سنده سنی معوجلر آره سنده یکانه بر مستقیم کی کوردم ... »
مألنده کی بیت ايله بو بیت حقنده شویله برحکایه واردر :

(مغربی) نامیله معروف (ابوالحسنی محمد بن احمد) دیورکه : (سیفالدوله) (متنبی) نك

(مبرقع) نامیله ظهور ایله باشنه برچوق قبیله‌لری طوپلایوب (شام) جوارند بعض
بلده‌لری الده ایتیش و (حص) ه دخی کیرمش اولان شاعرمن کی قرامطه‌دن بر مدعی
نبوت بوشهرده (سیف‌الدوله) طرفندن والی بولنان عموجه زاده‌لرندن (ابووائل تغلب)ی
اسیر ایدهرک کندیسنی فدیة نجات ویرمه مجبور ایلش ایدی. (سیف‌الدوله) بومدعی اوزرینه
کلوب باشنده کی جمعیتی طاغیتیش و کندیسنی قتل ایله بونک سرمقطوعی برقارغی اوزرنده
اوله‌رق (ابووائل) ایله برابر (حلب) ه عودت ایلش ایدی. [۱] (۳۳۷) ده (متنی)
ایچون بووقعه اینی برزمین احضار ایتیش اولدیغندن بومناسبتله برقصیده تنظیم ایتیش ایدی.
یوقاروده سویلدیکمز کی قصیده، هجویه و مرثیه‌لرنده نسبی اصلا براتیان شاعرمن
بو قصیده‌سنه دخی تشیب وایام شباب خاطراتی تجدید ایله باشلامقده در.
صکره (ابووائل) ک خلاصیاب اولمسنی قر آفلک تکرار طلوع ایتسنه تشبیه ایدیور.
و کندیسنی تخلص ایدن بو اردوده کی آتله قالدیردقلری غبار ایچنده سیر وحرکتلرندن

اشعارینی حفظ ایدنلردن خوشلانیر ایدی. برکون (متنی) دخی حاضر ایکن بو ایکی بیتی انشاد ایله
بدیع برمعنا احتوا ایتکده اولدقلرینی علاوه ایتدم. (سیف‌الدوله) ممنون قالوب « (ابوالفضل محمد
بن الحسین) ک دخی بونلری تقدیر ایتیش اولدیغنی شایان وثوق کیمسه‌لردن ایشیتدم » دیه (متنی)ی
اظهار فخر و غروره سوق ایتدی. کندیسنی براز تحریک ایتک مقصدیله بن ایلک بیتک ایکنجی
مصرعنده کی (مستقیم) کله‌سنه مقابل (محال) دکل بومعناده اولان اعوجاجدن مشتق برکله
کتیرملی ایدی. دییه بر اعتراض ایراد ایتدم.

(سیف‌الدوله) بو حالده قصیده‌نک قافیه‌سی جیمه تبدیل ایده‌جکی سویلیه‌رک ایکنجی بیتی بو حرفه
تبدیل ایچون نه دییه‌جکی صورمقله بن درحال « فان البیض بعض دم الدجاج — چونکه بمورطه ؛
طاووغک قانندن بر جزؤدر ... » دیدم. سرعتله بولش اولدیغم بو مصرع (سیف‌الدوله) نک
خوشنه کیتمکله برابر بو حکمدار ادیب :

« ای اما یا ابالحسین بو؛ بزم کیلری مدحه یاراماز ؛ طاووق بازارنده صاتیلماغه یارار ... »
دییه جمله‌مزی مجبور خنده ایتدی. شوراسنی دخی اخطار لازمدرکه مبتنینک استعمالی کی محالی
معوج معناسنده استعمال صحیحدر.

[۱] (یتیمه‌الدهر) صاحبی (متنی) یه تخصیص ایتیش اولدیغنی باده (سیف‌الدوله) نک
قرامطه‌دن ینه بویله برینک سرمقطوعی قارغی اوزرنده عودتنی مصور اولوب بو باده اک کوزهل
برشعر اولدیغنی سویلدیکی شو :

وآب ورأس القرمطی امامه له جسد من اکعب الرمح ضامر

« اوکنده قرمطینک باشی قارغینک بوغوملرندن ضعیف بر جسد اوزرنده اولدیغنی حالده عودت
ایتدی » بیتی ایراد ایدرکه دیواننده موجود دکلدر.

بلوط داخلنده یوریدکاری نی واوزرلرنده کی تردن یاغمورلر ایچنده قالمش اولدقلر نی سویلییه رک کوزهل بر تشبیه یاپیور [۱] . بو مدعی نبوت کندیسنک تنبی خاطراتی تحریک ایتمش اولمیدرکه بونک « غیر قابل وصول آماله اوزانان ارباب همتک برنجیسی اولمدیغنی ده سویلیور [۲] » .

بو قصیده نك نهایتنده کی :

« هیچ بر کیسمه یه وفاسی اولمیوب هر کون بشقه برینه میل و توجه ایدن بو دنیا بر فاجره کی بیوفاء ؛ صیادک طوزاغی کی پرمکر و پرجفادر . »
 مألنده کی بیت ایچون (ابن الشجرى) ذم دنیا ده سویلن سوزلرک اک ایسیدر دیور [۳] . ینه عینی سنه ده یوقاری ده سویلدیگمز وجهله عراق بویهیلرندن (معزالدوله) ؛ (سیف الدوله) نك برادری (موصل) حکمداری (ناصرالدوله) اوزرینه یوریدیکی زمان (سیف الدوله) نك برادرینه معاونت ایچون حرکت ایتدیکنی خبر آلتجه بونکله مصالحه ایدوب بلامحاربه عودت ایتمش ایدی .

بووقعه ایچون (متنی) (سیف الدوله یه) یه برقصیده یازمشدر .

هر بیتى ادبیات عربیه نك برر آبده سی اولان بوقصیده ده :

« غباریله ضیای نهاری ازاله ایله اوکله وقتنی غروب زمانه قلب ایدن اردوینی سوق ایدن » بوپادشاهک « هر فتح وظقردن بر حس غرور طویمه دن عودت ایتدیکنی و حین عزیمتنده دخی اهمیت ویرمیه رک اظهار سرعت ایلدیکنی » [۴] سویلر .
 (متنی) فی الحقیقه بویله برپادشاهه لایق شاعر و (سیف الدوله) دخی بویله برشاعره ممدوح اولمغه دکر برپادشاه ایدی .

[۱]	کان خلاص ابی وائل	معاودة القمر الآفل
	خرجن من النقع فی عارض	ومن عرق الركض فی وابل
[۲]	ولیس باول ذی همه	دعته لما ایس بالنائل

[۳] دیوان شارح لرندن (عکبری) دن نقل ایتمش اولدیغمز بوسوزه علاوه بوشارح : مجاهد شهیر (صلاح الدین ایوبی) یه کلش اولان برفرنک ایلچیسنک بر مناسبتله بوبیتی ذکر ایدهرک (انجیل) ده دخی بوندن داها بلیغ برموعظه اولمدیغنی دیننه قسمله تأیید ایتمش اولدیغنی سویلکده در . عکبری ج ۲ ، ص ۴۱ .

[۴]	والباعث الجيش قد غالت عجاجته	ضوء النهار فصار الظهر كالطفل
	يعود من كل فتح غیر مفتخر	وقد اغد اليه غیر محتفل

(متنی) و پادشاهه انتسابله « آرتق کیجه یولجیلقرینی فقر و احتیاجدن قورتیلماش اولانلره براقوب کندیس بونک انعام و احسانلریله آتلینی التون نعللر ایله نعلامش » [۱] ایدی .

پادشاه کندیس حقیله تقدیر ایتیش اولدیغندن هیچ برزمان یانندن آییرمیور و کویا که بونک شعرلرینک کندیسنی احیا وابقا ایده جکنه امین اولمش اولدیغندن دائماً درلو درلو احسانلرینه غرق ایده رک بوشاعری سویلتمکه وسیلهلر ایجاد ایدیور ایدی .
آت ، خلعت ، جاریه ، سیف ، آلتون ، قاش و یرمسی ؛ اراضی و چیفتلکله اقطاع ایتیمی مناسبتیه اولان بتون تشکراتی بوشاعرده لسان شعریه ترنم ایتشدر . [۲]
روملره قارشى غالبیتله تتوج ایدن مظفرباتنه قصیدهلر یازدیغی کبی مغلوب اولمه سندن دخی داستان ظفرلر وجوده کتیریور ایدی .

آیری آیری هر قصیده سنده کی کوستردیکی بدایع بو ممدوحنی وصف خصوصنده اولانجه قدرتی صرف ایتیش اولدیغی ظنی تولید ایدرسه ده یکدیگرلرندن تمامیه آیری برر جزؤ تام تشکیل ایدن بو قصائدی عین ذات حقنده اولدیغی حالده اصلا بری برینه بکزه مدیکندن ؛ توصیفات و تشبیهاتنده تکرر بولمادیغندن وسعت قریحه سنه حیرت ایتماک ممکن دکدر .

یوقاروده (شخصیت شاعرانه سی) بحثنده سویلدیکمز ابداع معانییه اولان اقتداری خصوصنه سراپا بوقصائدی برر شاهد اوله بیلر .
بوقصائدندن برینه شویله ابتدا ایدر :

« سودیکمک آنجاق خیالی بنله در . کندی جمالنی کورمکدن چوقدن بری محروم اولدیغمدن خیالی حقیقت یرینه قائم اولشدر . بناء علیه آنی رؤیاده کوره جک اولورسم کوردیکم خیالی دکل خیالک خیالیدر . سز ای سوکیلیرم ! درد اشتیاقکزه علیل اولان کوزمدن قاجیورسه کزده واله و حیرانکز اولان قلبمک اعماقنده ساکنسکز !
مثالکزک قلبمه انطباعیه اولان بووصال معنوی سزک سماحتکز دکل ؛ سزک نامکزه قلبمک بکا برسماحت ولطفیدر .

[۱] ترک السرى خلقى لمن قل ماله وانعات افراسى بنعماءك عسجدا

[۲] (سبعین) نامنده (حلب) قاپوسی جوارنده کی برکوی سیف الدوله کندیسنه اقطاع ایتیش ایدی .
معجم البلدان ج ۵ ، ص ۳۱

بنی حزن و آلامه گرفتار ایدوب مرالمذاق ایدن عشق و سودایه عفتمله مقابله ایله
اونی ده کندی کبی مرالمذاق ایدهرک کندیسندن انتقام آلم . « [۱]
بوابتدا ونسییدن صکره (سیف الدوله) ی مدحه باشلا یوب بونک :
« دشمنلری محاربه دن اول خوف و هراسیله تولدیردیکتی و نائل نوالی اولانلری
احسان و انعامندن اول بشاشت وجهیه سیله قارشولدیغنی ؛ کندیسنک رورکارلر کبی اولوب
کندیسنه منتظر اولانلری سرعتیله استعجالدن مستغنی قیلدیغنی [۲] » سویلر .
بوقصیده سی شو :

« هر قوماندان عسکرلری حیاتی ایچون ایستر بونلرک ایچندن یالکز سکا [ای حیاتی
عسکرلری ایچون ایستین قوماندان] دیه خطاب ایدیورز » [۳]
مأله بریت ایله ختام بولور . .

سراپا شایان انتخاب اولان قصیده لرندن هر هانکی بیتنی ترجیح برتعییر مخصوص ایله
ترجیح بلا مرجح ایسه ده بوراده هپسینی ترجمه وارائه مقصدینی تعقیب ایتمه دیکمزدن همان
لاعلی التعین هر قصیده سندن بر نمونه کوستریورز .

لسان عربک خصوصیاتنه عاڈ اولانلری ایسه بالجبوریه ترک ایدیورز .
(سیف الدوله) یه انتسابنک ایکنجی سنه سنده یعنی (۳۳۸) ده بوپادشاهک والد سناک
قبرینی زیارت ایتک اوزره بشیک عسکر وایکی بیک کوله ایله (میاقارقین) ه عزیمتنده
سویلش اولدیغنی قصیده سی ده بدیعهر ایله دولودر . بونده (سیف الدوله) یه :

لولا اذکار وداعه وزیاله کانت اعاده خیال خیاله وسکنتم طی القواء الواله وسمحتهم و سماحکم من ماله من عفتی ماذقت من بلباله ل نواله وینیل قبل سؤاله اغناه مقبلها عن استعجاله	لا الحلم جادبه و ۱ بمثاله ان المعید لنا المنام خیاله بنتم عن العین القریحه فیکم فدنوتم و دنوتم من عنده وقد استقدت من الهوی واذقت ویمیت قبل قتاله ویدش قبر ان الراح اذا عمدن لناظر	[۱] [۲]
---	---	--------------------------------

[۳] بو بیت ایچون شارحلر (سیف الدوله) اوزرینه حرکت ایتش اولان (اخشیدی) لک
حکمدارینه ؛ (سیف الدوله) نک حضرت علی (ر، ع) نک (معاویه) یه ایتش اولدیغنی تکلیف کبی
بین المسلمین مقاتله و مجادله یه میدان ویرلیوب هر ایکسینک منفرداً مبارزه یه چپقه رق مقتول دوشنک
ممالکی غالب کلنه قالمق اوزره خبر کوندرمسنه قارشو بو حکمدارک (حیاتی محافظه ایچون بوقدر
عسکر جمع ایتش اولدیغیم حالده نفسی کندی الله تهلیکیه القا ایدرمیم ؟ ! .) دیه مقابله ده
بولنش اولسینی سبب اوله رق کوسترمکده درلر .

« سنك حكمتك شمس ده دخی جاړیدر . قمرده كورینان سیاهلوقده سنك مسمكدر
[حیواناته ووریلان دامغا] « دییه برخطابی واردر [۱] .

بوشهرده (سیف الدوله) ایچون ركز اولنش عظیم بر خیمه شدتله اسن روزكاردن
دوریلش وخلق تشأم ایدوب برچوق لافلر میان آلمش ایدی .

(متنې) بو چادرک سقوطلی ایچون حسن تعلیللر بولهرق شو یولده مدیحه خوان
اولمش ایدی :

« هر برجاننده بر چوق عسکرلرک سیر و حرکتلرینه مساعد اولان عظیم خیمه نك
اطراف و جوانی سنك هیئتكدن دارالدى . بوچادر؛ دكزلر پارمقلری مثابه سنده اولان
ید عطا و بحر بیکران سخا اوزرنده ناصل طورهبیلیر؟! ... كاشكى وقاریكى تقسیم وتوزیع
ایدوب خاكدانكهده تحمل ایده بیله جكى مقداری ویره ایدك . [یعنی اوده نصیبی آلوب
ثبات ایده بیلیر ایدی] . »

« چادر ؛ سنك لون نوریکى كندی لونى اوزرنده؛ كوشك بخش ایتدیكى ضیا كی غیر
قابل غسل وازاله كوروب اکتساب ایتش اولدیغی بوعظیم شرفدنطولایى سونجنده كندینی
یرلره آتدی .

« بوشرفه انسانلر دخی نائل اولمش اولسه لرایدى سنك اطرافكده فرح وسرورلرندن
اونلرك آياقلى ده طولاشوب دوشرلر ایدی . »

« سن بوچادری ركزایله اطنابى مد ایتدیردیکك وقت اعداء دین ایله غزایه عزیمتدن
صرف نظر ایتش اولدیغك اشاعه ایدلمش ایدی . »

« جناب حق بونی اسقاط ایله غزایه توجه ایده جكنه اشارت بیوردی . » [۲]
مأخذلریمزدن اولان (المثل السائر فی آداب الکاتب والشاعر) صاحبی (ضیاءالدین

[۱] جازله حتى على الشمس حكمه وبان له حتى على الیدر میسم

[۲] تضيق بشخصك ارجاءها ويركض في الواحد الجحفل

وكيف تقوم على راحة كان البحار لها اتمل

فليت وقارك فرقة وحملت ارضك ما تحمل

رأت لون نورك في لونها كلون الغزالة لا يغسل

وان لها شرفاً باذخاً وان الخيام بها تخمیل

فلا تنكرن لها صرعة فمن فرح النفس ما يقتل

وبلغ الناس ما بلغت لخانتهم حولك الارجل

ولما اسرت يتطينها اشيع بانك لا ترحل

فما اعتمد الله تقويضها و لكن اشار بما تفعل

ابن الاثير (بوكتابنك) (صناعة معنويه) دن باحث اولان (مقاله ثانيه) سنده « معاني متبدعي حوادث متجدده وامور طارئة نك الهام ايتديكني » سويليه رك (ابوتمام) و (محترى) نك بعض شعرلريني ايراد ايتدكدن صكره (متني) نك بو خيمه حقنده كي شعريني ذكر ايله بونك سراپا معاني بديعه يي محتوي بولونديغني و بويله نادر سبيلرك ناظم و ناثرك اقتدارينه محك اولديغني سويلشدر . [۱]

(متني) نك شجاعتنه عائد بحشه سويلديكمز وجهله بو پادشاه ايله بعض محارباتده بولنش اولان شاعر مز [سمندو] [۲] محاربه سنده دخي بو حكمدار ايله برلكده ایدی . بو محاربه ده دمير زرهلر ايجنده بولنان بو حكمدارك النده كي قارغني يي كمال مهارتله تحريك و اداره ايتمه سندن كنديسني طانيوب اوزاقدن يانته كلش اولديغني شويله افاده ايتمكده در : « صفوف عسكريه تعبيه اولنوب محاربه باشلامش ايكن سني اوزاقدن كوروب طانيدم . ناصل طانيماك كه دكزك سطحی اوزاقدن ساكن ايكن بيله طانيلىر . . . طالغنه جق اولورسه ناصل طاني نماز ؟! . . . [۳] »

بو محاربه ده كي مغلوبيتي اوزرينه سويلش اولديغني قصيده سنده شومالده كي بيتلر واردر : « اسير ايتمش اولديغكز كيمسه لرده بقيه حيات اولديغني ظن ايتيك . . . صيرتلانك ييديكي لاشه دن بشقه نه اوله بيلير ؟! . . . »

« وادى يه ناظر اولان تپه لردن چيقان ؛ ويكد يكريني بكمكه لزوم كورمىوب منفرداً حرب ايدن ارسلانلره نه ايجون قارشى طورمديكز ؟! . . . »

« جناب حق اردومنى خائىلردن تصفيه ايله ايكنجى دفعه اوزريكزه كزیده قهرمانلر ايله كلمه مز ايجون بزى سزك اليكز ايله بليه يه معروض قيلدى . »

« بوندن صكره هر غزوه آنك لهنده در . و او ؛ هر غازينك امير وسيديدر . »
« سندن بشقه هر كريم اسلاف كرامتك اثريني تعقيب ايدر . فقط سن ؛ اى سيف الدوله هيچ كيمسه يه اقتدا ايتمىوب كندك خلق و ابداع ايدرسك ! . . . » (مابعدى وار)

محمد صرف المير

« دارالفنون الهيأت فاكولته سى كلام تاريخى مدرسى »

[۱] ص ۱۸۸ - ۱۸۹

[۲] بلاد رومك وسطنده بر بلده در . (معجم البلدان)

[۳] عرفتك والصفوف معبأت وانت بغير سيفك لا تعييج
ووجه البحر يعرف من بعيد اذا يسبحو فكيف اذا يموج